

trek&travel

PIENINY I POLSKI SPISZ

TRZY KORONY

SOKOLICA

PRZEŁOM DUNAJCA

SZCZAWNICA

ZAMEK W NIEDZICY

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autor przewodnika: Krzysztof Dopierała

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja: Barbara Sikora

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Opracowanie kartograficzne: Jan Leja (mapy i profile tras),
Krzysztof Trojan (mapy okładowe)

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Projekt graficzny serii: Sabina Suchy

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą adobe.stock.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dążyli do wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<https://bezdroza.pl/user/opinie/bepps2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie II

ISBN: 978-83-283-8935-9

Copyright © Helion S.A., 2023

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

SPIS TREŚCI

ZDOBĄDŹ I POZNAJ	8
 trek	15
PIENINY I POLSKI SPISZ W PIGUŁCE	16
PIENINY I POLSKI SPISZ	18
TOPOGRAFIA	19
PRZYRODA	24
PRZYGOTOWANIE DO WYCIECZKI	32
PLANOWANIE TRASY	32
ODZIEŻ I EKWIPUNEK	32
OZNACZENIA SZLAKÓW	35
ZAGROŻENIA	37
POMOC W GÓRACH	40
TURYSTYKA W PPN	41

TRASY TREKKINGOWE	43
1 SPISKI KLASYK Z TATRAMI W TLE	45
2 ŻAR SPISKICH HOMBARKÓW	53
3 Z NURTEM BIAŁKI	61
4 PĘTLA MIĘDZY TWIERDZAMI	69
5 GRZBIETEM MAŁYCH PIENIN	75
6 CO DWA WĄWOZY TO NIE JEDEN	83
7 PIENIŃSKI WŁADCA SZCZYTÓW	91
8 WSPINACZKOWY DUBLET	99
9 Z WIZYTĄ U „LATAJĄCEGO MNICHA”	107
10 DUNAIEC ZE SŁOWACJĄ W TLE	113

O REGIONIE	119
HISTORIA	120
ZABYTKI	127
LEGENDY	131
FLISACTWO NA DUNAIECU	133
KULTURA LUDOWA SPISZA	134
KUCHENNE SPECJAŁY REGIONU	137

ATRAKCJE PIENIN I SPISZA	139
1 SZCZAWNICA	140
2 SZLACHTOWA	151
3 JAWORKI	154
4 LEŚNICA	160

5 KROŚCIENKO NAD DUNAIECEM	161
6 PIENIŃSKI PARK NARODOWY	167
7 PRZEŁOM DUNAIECA	169
8 SROMOWCE WYŻNE	171
9 SROMOWCE NIŻNE	173
10 CZERWONY KLASZTOR	174
11 GRYWAŁD	177
12 NIEDZICA	178
13 JEZIORO CZORSZTYŃSKIE	186
14 CZORSZTYN	189
15 GÓRA WDŹAR	194
16 KLUSZKOWCE	196
17 MANIOWY	198
18 DĘBNO	198
19 HARKŁOWA	200
20 ŁOPUSZNA	201
21 NOWY TARG	203
22 NOWA BIAŁA	208
23 KREMPACHY	208
24 PRZEŁOM BIAŁKI	209
25 DURSZTYN I JURGOWSKIE STAJNIE	211
26 DURSZTYŃSKIE SKAŁKI	211
27 FRYDMAN	212
28 FAŁSZTYN I ZIELONE SKAŁKI	213
29 ŁAPSZE NIŻNE	215
30 ŁAPSZE WYŻNE	217
31 TRYBSZ	218

32	CZARNA GÓRA	219
33	RZEPISKA	221
34	JURGÓW	222
35	ŁAPSZANKA	224
36	KACWIN	230
	TRASY ZWIEDZANIA	233
	SZLAK ARCHITEKTURY DREWNIANEJ	234
	TOUR DE PIENINY	236
	SPISZOWA PĘTLA	238
	INFORMACJE PRAKTYCZNE	241
	INDEKS	250

IKONY STOSOWANE W RAMKACH

	ciekawostki		kulinaria
	dla aktywnych		ważne informacje
	przyroda		informacje praktyczne
	etnografia		panoramy
	zabytki techniki		

IKONY STOSOWANE W OPISACH TRAS

	typ trasy		obiekt noclegowy
	długość trasy		toaleta
	przewyższenia		miejsce odpoczynku
	czas przejścia		źródło wody
	trudność		trasa dostępna dla narciarzy
	dla dzieci		trasa dostępna dla rowerzystów
	łańcuchy		kolejka górską
	drabinki		wyciąg krzesełkowy
	spadające kamienie		kolejka
	przepaście		przeprawa promowa
	schronisko		trasa dostępna zimą
	obiekt gastronomiczny		miejsca widokowe

PIENINY I POLSKI SPISZ W PIGUŁCE

ZNAKOWANIE SZLAKÓW

● CZERWONY
szlak główny,
najciekawszy pod kątem
krajobrazów i przyrody

● NIEBIESKI
trasa dalekobieżna

● ZIELONY
krótki, najkrótsza droga
do charakterystycznych
miejsc regionu

● ŻÓŁTY
krótki szlak łącznikowy

● CZARNY
krótka droga dojściowa

SŁUŻBY RATUNKOWE

**GÓRSKIE OCHOTNICZE
POGOTOWIE RATUNKOWE (GOPR)**
Grupa Podhalańska
(Sekcja Operacyjna Szczawnica)
telefony alarmowe: 601 100 300,
985 (Polska); +421 18 300 (Słowacja)
www.gopr-podhale.pl

NAJWYŻSZE SZCZYT

- **POGÓRZE SPISKIE**
Repisko/Rzepisko 1259 m n.p.m.
(Magura Spiska, Słowacja)
Górków Wierch 1046 m n.p.m.
(Magura Spiska, Polska)
Kuraszowski Wierch lub Dudasowski
Wierch – oba 1038 m n.p.m.
(Pogórze Spiskie, Polska)
- **PIENINY SPISKIE**
Żar 883 m n.p.m.
- **PIENINY ŚRODKOWE**
Trzy Korony 982 m n.p.m.
- **MAŁE PIENINY**
Wysokie Skałki (Wysoka)
1050 m n.p.m.

INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

- hotele
- pensjonaty
- sanatoria
- schroniska górskie
- kempingi
- biwakowanie na dziko
- wiaty turystyczne
- bufety górskie

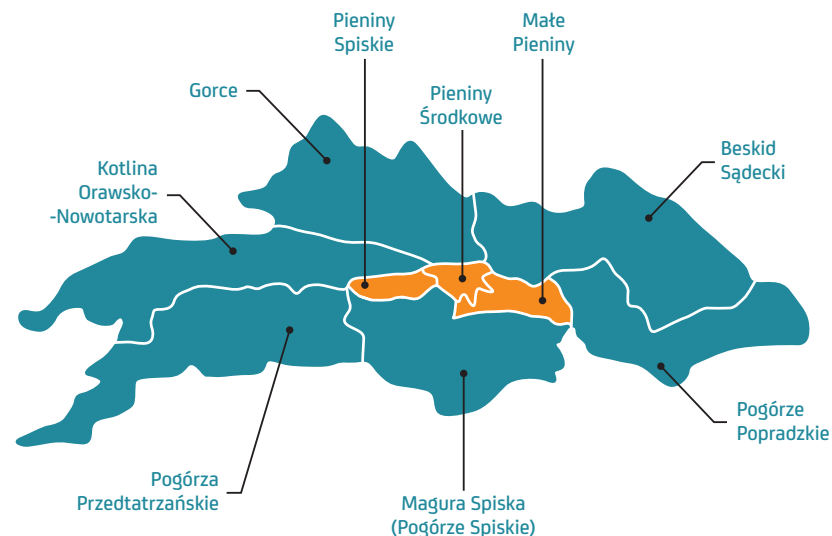

OCHRONA PRZYRODY

PIENIŃSKI PARK NARODOWY
www.pieniny.pn.pl

REGIONALIZACJA GEOGRAFICZNA I HISTORYCZNA

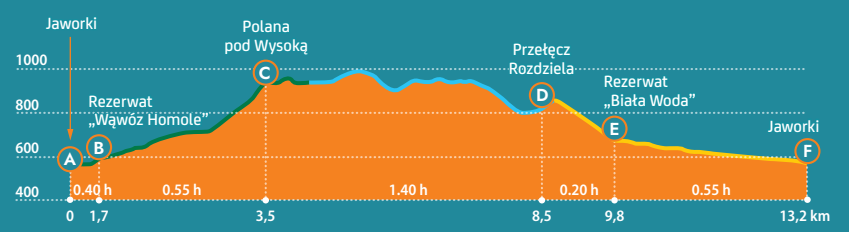

6 CO DWA WĄWOZY TO NIE JEDEN

- A JAWORKI
- B REZERWAT „WĄWÓZ HOMOLE”
- C POLANA POD WYSOKĄ
- D PRZEŁĘCZ ROZDZIAŁA
- E REZERWAT „BIAŁA WODA”
- F JAWORKI

- PEŁTA
- 13,2 km
- 655 m
- 4.30 h
- ŚREDNIA

Ta krótka, choć odcinkami stroma trasa stanowi esencję Małych Pienin. Obfituje ona w atrakcje przyrodnicze, w tym dwa wąwozy ze skałami wapiennymi o fantastycznych kształtach. Jej dużym atutem jest też gór-ska panorama z przełęczy Rozdziela, skąd jak na dłoni widać pasma Beskidu Sądeckiego i Pienin.

Kup książkę

Poleć książkę

Trasę rozpoczynamy na ładnie odnowionym ryneczku w **A Jaworkach**. Znajdują się tutaj tablice informacyjne dotyczące ciekawostek kulturowych regionu. W oddali widać też wieżę **kościota św. Jana Chrzyciela**, do którego warto zajrzeć przed wyruszeniem na szlak. Jego dzieje są bardzo ciekawe, gdyż świątynia ta w dawnych czasach miała charakter prawosławny. Wędrówkę rozpoczynamy szlakiem zielonym, cofając się główną drogą (ul. Pod Homolami) w kierunku Szczawnicy. Mijamy kilka płatnych parkingów,

a po ok. 500 m skręcamy w lewo, już na właściwą górską ścieżkę prowadzącą w głąb wąwozu Homole. Część pierwszego etapu tej trasy można skrócić, korzystając z **kolei linowej**. Jej dolna stacja znajduje się przy ulicy Zaskalskiej. Aby dojść tam z ryneczku, należy skierować się w przeciwnym kierunku, a następnie odbić w prawo – obiekt jest oznakowany. Warto mieć jednak na uwadze, że w ten sposób umkną nam najciekawsze pod względem przyrodniczym atrakcje wspomnianego wąwozu.

Potok Kamionka (wąwóz Homole)

Skrzyżowanie szlaków na przełęczy Rozdziela

Po skręcie z głównej drogi Jaworek mijamy drewniany pawilon informacyjny i przekraczając strumyk Kamionka, kierujemy się w głąb **B rezerwatu „Wąwóz Homole”**. Szlak zaczyna pięć się delikatnie pod górę i niemal natychmiast wyrastają przed nami strzeliste wapienne skały tego popularnego jaru. Wędrujemy wzdłuż spływającej Kamionki, mijając wiele mostków i metalowych schodów z poręczami, które stanowią ułatwienie dla starszych i mniej zaprawionych w pieszych wędrówkach turystów. Na trasie nie brakuje też trudniejszych fragmentów, błotnistych odcinków z wystającymi korzeniami czy ostrymi kamieniami – jak zwykle w górach warto zatem pamiętać o odpowiednim obuwiu. W szczycie sezonu w wąwozie Homole nie brakuje amatorów trekkingu, przy czym nawet jeśli jest ich tu dość sporo, nie powinno to nam przeszkadzać w kontemplacji piękna dzięki górskiej przyrodzie.

Jar przyjmuje w kilku miejscach modelowy kształt litery „V”, a wysokość jego ścian dochodzi do 120 m.

Po jakimś czasie szlak zielony odbija nieco od nurtu Kamionki i wychodzimy na Dubantowską Polanę. Jej atrakcją są kolejne formacje skalne: **Czajakowa Skała** oraz **Kamienne Księgi**. Według jednej z lokalnych legend w tych ostatnich zapisane są losy całej ludzkości. Warto zachować czujność i rozejrzeć się za niepylakiem apollo. Ten zagrożony wyginięciem motyl bywa widywany na tutejszej polanie, a jego ubarwienie jest zbliżone do odcienia skał wapiennych (co ma funkcję ochronną). Po kilku minutach marszu dochodzimy do kolejnej, mniejszej polany, przy której znajduje się **Jemeriskowa Skałka**. Szlak zielony skręca tu w prawo, ale warto udać się na wprost, żeby rzucić okiem na **punkt widokowy** przy górnej stacji kolei linowej Homole. Znajduje się tu wiata do

NAJLEPSI DRUCIARZE POŁUDNIA

Rusini Szlachtownscy (Łemkowie), zamieszkujący dawniej wsie w okolicy Jaworek, początkowo trudnili się głównie pasterstwem i uprawą roli, jednak mieszkańcy Białej Wody z czasem stali się mistrzami w innym fachu. Osiedle to słynęło z druciarzy – dawniej w taki sposób nazywano wędrownych rzemieślników, którzy specjalizowali się w naprawie różnych naczyń i sprzętów gospodarstwa domowego, a także w wytwarzaniu drobnych przedmiotów z drutu, np. pułapek na myszy. Nie miały przed nimi tajemnic zwłaszcza gliniane garnki, które sprawnie reperowali z użyciem... przeżutego żytniego chleba (miał on kleiste właściwości). Te rusińskie zdolności znane były podobno aż po Śląsk i centralną Polskę, a niektóre źródła wspominają nawet sam Kijów...

odpoczynku, kilka tablic informacyjnych, a niżej także restauracja, skąd rozpościera się przepiękna panorama Pasma Radziejowej, części Beskidu Sądeckiego.

Po powrocie na szlak dalej kierujemy się przez las, ale teraz dość szerokim traktem, który biegnie wzdłuż linii wysokiego napięcia. Wkrótce jednak przyjemny cień drzew się kończy, po lewej stronie mijamy bazę namiotową SKPB Łódź i rozpoczynamy dość męczące podejście na Polanę pod Wysoką. Od czasu do czasu warto przystanąć i obejrzeć się za siebie – za naszymi plecami rozciągają się pejzaże Pienin i Beskidu Sądeckiego. Zmęczeni wędrowcy mogą odpocząć pod jednym z kilku

rozłożystych jaworów. Niepodal **C Polany pod Wysoką** rozciąga się rezerwat „Wysokie Skatki”, chroniący zachowane relikty górnoregłowego lasu świerkowego, a także niektóre gatunki roślin, np. dość rzadką w Polsce lilię złotogłów.

Po dość stromym fragmencie dochodzimy do węzła szlaków zielonego z niebieskim, gdzie skręcamy w lewo, w drugi z nich (przez pewien czas będą one jeszcze biegnęły równolegle). Jeśli mamy ochotę i siły, to możemy się stąd wdrapać się na zwieńczoną platformą widokową **Wysoką** (1050 m n.p.m.), najwyższy szczyt Pienin,

który w niniejszym przewodniku został ujęty jako główna atrakcja trasy nr 5 (zob. s. 75). Wędrówka z Jaworek do skrzyżowania szlaków, przy którym się znajdujemy, zajęła ok. 1 godz. 30 min (3,5 km).

Kolejny etap trasy wiedzie szlakiem niebieskim, wzdłuż granicy ze Słowacją, o czym często przypominają biało-czerwone słupki graniczne. Na szczęście większość podejść mamy już za sobą – ta część jest przeważanie płaska, z nielicznymi przewyższeniami. Kilukrotnie wędruje się wzdłuż grzbietu, w otoczeniu lasów i polan, otwierających się głównie na stronę

polską. Po kwadransie marszu docieramy na **Uroczysko Zaskalskie**. Tu szlak zielony odbija na Słowację, a my kontynuujemy trekking szlakiem niebieskim. Marsz umilają nam tablice edukacyjne ufundowane przez Lasy Państwowe. Z umieszczonych na nich informacji można się dowiedzieć wielu ciekawostek przyrodniczych, np. na temat ptaków zamieszkujących Małe Pieniny czy tropów zwierząt. Jest bardzo spokojnie, a czasami wręcz monotonia – w przeciwieństwie do początku trasy raczej nie spotkamy tu wielu turystów. Po obu stronach granicy mijamy szczyty,

Widok z przełęczy Rozdziela (w środku Smolegowa Skata, z prawej w głębi Lubañ)

Kociubylska Skała

których wysokość oscyluje wokół 1000 m n.p.m., a najwyższy z nich to słowacka Smerekowa (1013 m n.p.m.). Na wysokości Wierchliczki (966 m n.p.m.) zaczynamy schodzić w stronę pięknej **D** **przełęcz Rozdziela**. W końcu pojawiają się widoki na stronę słowacką, a ze skrzyżowania szlaków niebieskiego z żółtym rozciąga się bajeczna górską panoramą z rezerwatem „Biała Woda” – do którego zmierzamy – na pierwszym planie. Pokonanie tego etapu, od węzła szlaków pod Wysoką, zajęło nam nieco ponad 1 godz. 30 min (5,2 km).

Od tego miejsca będziemy już tylko schodzić, warto jednak uważać, by na rozległej przestrzeni przełęcz Rozdziela

nie zgubić szlaku żółtego, w który właśnie skręciliśmy w lewo. Omija on niewielką baczówkę, którą powinniśmy mieć po swojej prawej ręce. Ostatni odcinek zejścia do **E** **rezerwatu „Biała Woda”** jest dość stromy. W końcu dochodzimy do doliny – potok przewija się tu u podnóża **Kociubylskiej Skały**. To miejsce wręcz stworzone dla chwili odpoczynku – woda kojąco szmerze, a wychodnia do wczesnego popołudnia daje nieco cienia. To również miejsce o znaczeniu historycznym. Wzdłuż doliny ciągnęła się niegdyś wieś zamieszkała przez Rusinów Szlachtowskich, przesiedlonych po II wojnie światowej (zob. ramka *Najlepsi druciarze południa*).

Wędrujemy dalej wzdłuż potoku Biała Woda, mijając po drodze kilka baczówek i gazdówkę (oferuje ona noclegi i niewielki bufet z napojami). Wkrótce, mijając pięknie ukształtowaną **Smolegową Skałę** (kolejny przykład „podręcznikowego” ostańca Pieśnińskiego Pasa Skałkowego) dochodzimy do węzła szlaków żółtego z czerwonym, które biegną dalej wspólnie w stronę **F** **Jaworek**. Mniej więcej do tego miejsca dojeżdżają meksy i różnego rodzaju busy, które transportują do rezerwatu

turystów ze Szczawnicy. Mijamy parking przy hotelu Jasielnik i kontynuujemy marsz drogą asfaltową, wchodząc pomiędzy zabudowania Jaworek. Zanim zatoczmy pętlę do punktu startowego, warto zajrzeć do znajdującej się przy szlaku **Muzycznej Owcarni**. To niezwykle centrum kulturalne mieści się *vis à vis* stadniny koni (ul. Biała Woda 13) i promuje rozmaitych artystów, organizując koncerty oraz warsztaty. Zejście do Jaworek z przełęcz Rozdziela zajmuje mniej więcej 1 godz. (4,5 km).

DOJAZD I PARKING

Ze względu na obecność dwóch kluczowych atrakcji przyrodniczych (rezerwaty „Biała Woda” i „Wąwóz Homole”) do Jaworek kursuje dużo różnych środków transportu. Autobusami da się tu dotrzeć m.in. z Nowego Targu, Sromowiec Niżnych i Wyżnych, Czorsztyna, Krościenka nad Dunajcem i oczywiście ze Szczawnicy. Główny przystanek PKS to *Jaworki Homole*, niemal przy samym wejściu do wąwozu. Ponadto ze Szczawnicy kursują tu także pojazdy o charakterze turystycznym, takie jak meksy czy turystyczne busy. Część z nich dojeżdża pod bramy rezerwatu „Biała Woda”.

WYŻYWIENIE

W Jaworkach działają restauracje **Baczówka** oraz **Chata Homole**. Punkty gastronomiczne funkcjonują także przy dolnej i górnej stacji kolei linowej Homole (**Szałas Bukowinki**).

- **Szałas Bukowinki**, górna stacja kolejki Homole, <https://arenanarciarska.pl>.
- **Restauracja Baczówka**, Biała Woda 1, Jaworki, tel. +48 18 262 2192, www.bacowkajaworki.nrs.pl.
- **Chata Homole**, Pod Homolami 16, Jaworki, tel. +48 602 521 031, <https://chatahomole.husariagroup.com>.

NOCLEGI

Tak jak w przypadku bazy gastronomicznej, infrastruktura noclegowa też funkcjonuje jedynie w Jaworkach. Wyjątkiem jest czynna w trakcie wakacji letnich (VII–VIII) **Baza Namiotowa Pod Wysoką**, administrowana przez Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich w Łodzi.

- **Baza Namiotowa Pod Wysoką**, Szczawnica, FB: Baza Namiotowa „Pod Wysoką”.
- **Pokoje Nad Czarną Wodą**, ul. Czarna Woda 56, Jaworki, tel. +48 18 262 1546, www.jaworki-noclegi.eu.
- **Koliba pod Kozieńcem**, ul. Biała Woda 19, Jaworki, tel. +48 601 445 560, www.pensjonatkoliba.pl.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Kup książkę

GRUPA
Helion

trek&travel to przewodnik, dzięki któremu poznasz najpiękniejsze górskie trasy oraz odkryjesz najciekawsze atrakcje regionu. Mapy, profile wysokości, panoramy i szczegółowe informacje pomogą odpowiednio przygotować się do wędrowki, a bogate opisy krajoznawcze oraz propozycje miejsc wartych odwiedzenia przybliżą historię, kulturę i zabytki odwiedzanego obszaru. Niezależnie od tego, czy planujesz samotną wyprawę, czy wakacje z dziećmi, w przewodniku **trek&travel** znajdziesz wszystko, co potrzeba, aby wyjazd w góry był udany i pełen atrakcji.

Pieniny, bodaj najmniejsze góry w Polsce, przypominają szkatułkę skarbów. Na niewielkiej powierzchni zobaczymy tu białe skalne turnie (nie tylko Trzech Koron i Sokolicy!), efektowny przełom Dunajca i piękne grzbietowe łąki Małych Pienin. Region wyróżnia się bioróżnorodnością, a świętą bazę do jego zwiedzania stanowi uzdrowisko z tradycjami – Szczawnica. Położona po sąsiedzku polska część Spisza to kraina łagodnych grzbietów i zabytkowych wiejskich kościołów, słynąca z ciekawej kultury ludowej, zjawiskowych panoram Tatr oraz... spokoju, bowiem wciąż zagląda tu niewielu turystów.

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-283-8935-9

9

788328 389359

54,90 zł